

B-III – Charakteristika studijního předmětu

Název studijního předmětu	Starověké dějiny		
Typ předmětu	Povinný, PZ	doporučený ročník / semestr	1/L
Rozsah studijního předmětu	28p + 14c	hod.	42
Prerekvizity, korekvizity, ekvivalence		kreditů	5
Způsob ověření studijních výsledků	Zápočet, zkouška	Forma výuky	Přednáška, cvičení
Forma způsobu ověření studijních výsledků a další požadavky na studenta	<p>Účast na cvičeních, plnění zadaných úkolů, seminární práce, zápočet formou písemného testu, ústní zkouška</p> <p>Podmínky pro splnění testu: Otázek je 20. Maximum dosažitelných bodů je 28, minimum bodů 21 (75%). U otázek typu a), b), c), d) je jen jedna odpověď správná. V testu jsou otázky na doplnění údaje nebo na vysvětlení určitého termínu. Číslovka na konci každé úlohy označuje maximální počet bodů, které je možné získat za její správné řešení.</p> <p>Podmínky pro splnění ústní zkoušky: a) Student si ke zkoušce přinese seznam minimálně sedmi přečtených titulů ze soupisu doporučené literatury. Optimální složení: dva prameny, pět titulů literatury. Na základě tohoto seznamu budou formulovány dvě hlavní otázky. Výběr četby ke zkoušce by měl zahrnovat co největší časový úsek probíraného období. (Případné další tituly, které nejsou uvedeny v seznamu, lze použít pouze po konzultaci s vyučujícím.)</p> <p>b) V případě, že student nebude mít s sebou seznam přečtené literatury, vylosuje si dvě otázky.</p> <p>Seznam otázek ke zkoušce:</p> <p><u>Losují se dvě otázky: 1-14 (Mezopotámie, Egypt, Řecko do smrti Alexandra Makedonského), 15-28 (Etruskové, republikánský a císařský Řím)</u></p> <ol style="list-style-type: none">1) Vývoj Mezopotámie, městské státy2) Vývoj Egypta3) Temné („homérické“) období4) Příchod Dóřů a severozápadních řeckých kmenů5) Řecká polis6) Řecká tyranis7) Velká řecká kolonizace8) Solón a jeho reformy9) Sparta a její zřízení10) Athény v Periklově době11) Délský námořní spolek12) Peloponéská válka13) Vzestup Makedonie14) Řecko po smrti Alexandra Makedonského15) Etruskové a jejich dědictví16) Raná římská republika, územní expanze, vnitřní vývoj17) Počátky a vzestup Kartága, punské války18) Krize římské republiky – reformy bratří Gracchů19) Krize římské republiky – Mariovy vojenské reformy20) Krize římské republiky – Sulova diktatura21) Gaius Iulius Caesar, války galské, občanské, válka alexandrijská22) Octavianus Augustus a nastolení principátu, charakteristika principátu23) Římské impérium v 1. století n. l., politika v provinciích, rozvoj města Říma, rok 4 císařů24) Římské impérium za vlády adoptivních císařů, územní rozmach, markomanské války25) Řím a počátky křesťanství26) Starověké náboženství27) Řím a barbaři28) Řecké a římské dějepisectví		

Garant předmětu	PhDr. Pavel Smrž
Zapojení garanta do výuky předmětu	Přednášející, cvičící
Vyučující	
Přednášky: PhDr. Pavel Smrž Cvičení: PhDr. Pavel Smrž	
Stručná anotace předmětu	
Přednášky: Kurs má poskytnout základní přehled historického vývoje starověkého světa s těžištěm na řecké a římské dějiny. Tématem přednášek jsou hlavní tendence politického, hospodářského a společenského vývoje, otázky ústav, institucí a dobového politického myšlení. Historický vývoj starověkého světa je vyložen i z hlediska jeho dalšího vlivu na evropskou politickou a kulturní tradici.	
Tematické vymezení:	
1) Nejstarší starověké civilizace (Mezopotámie, Chetitská říše, Egypt, mínojská a mikénská civilizace)	
2) Státy na Předním Východě v 1. polovině 1. tisíciletí (Asyrská říše, Babylonská říše, Frygové, Lýdové, Peršané)	
3) Řecké státy do poloviny 1. tisíciletí („Temné“ či homérské období, příchod Dóřů, velká řecká kolonizace)	
4) Raná řecká polis (otázka vzniku státu, vnitřní vývoj řeckých států, vlády tyranů v řeckých obcích)	
5) Vrchol a pád klasické řecké polis (Vnitřní vývoj Athén a Sparty, Délský námořní spolek)	
6) Vzestup Makedonie (Počátky Makedonie, Filip II., Alexandr Veliký a jeho říše)	
7) Helénistické státy (Alexandroví nástupci – diadochové – a jejich říše, Ptolemaiovci, Seleukovci, Antigonovci)	
8) Západní Středomoří do vzniku římského impéria (Foiničané, založení Kartága, Řekové na Sicílii a v jižní Itálii)	
9) Počátky Říma (Etruskové, založení Říma, období etruských králů, vnitřní vývoj římské republiky)	
10) Vznik římského impéria (Punské války, boje s Illyry a Kelty, expanze do východního Středomoří)	
11) Krize a zánik republiky (sociální rozpory a agrární reformy, Sullova diktatura, občanská válka, G. I. Caesar)	
12) Římská říše za principátu (Augustův principát – ústavní a organizační upevnění osobní moci, Augustoví nástupci od Tiberia po Domitiana)	
13) Římská říše ve 2. a 3. století (adoptivní císaři, markomanské války, zesílení tlaku barbarských nájedníků, nestabilita císařské moci)	
14) Pozdní římská říše (ustavení dominátu, křesťanství a římský stát, rozdělení říše)	
Cvičení: Cílem cvičení, navazujících na přednáškový cyklus, je prohloubení znalostí dějin starověkého světa formou samostatné práce (referát) na základě děl antických autorů a literatury a diskuse k vybraným kapitolám dějin starověku.	
Studijní literatura a studijní pomůcky	
Povinná literatura: BOATWRIGHT, Mary T. – GARGOLA, Daniel J. – TALBERT, Richard J. A.: <i>Dějiny římské říše od nejrannějších časů po Konstantina Velikého</i> , Praha, Grada 2012, ISBN 978-80-247-3168-1 OPPENHEIM, Adolf Leo: <i>Starověká Mezopotámie. Portrét zaniklé civilizace</i> , Praha, Academia 2001, ISBN 80-200-0749-0 OSBORNE, Robin: <i>Dějiny klasického Řecka</i> , Praha, Grada 2010, ISBN 978-80-247-3233-6 PEČÍRKA, Jan et al.: <i>Dějiny pravěku a starověku</i> , I – II., 3. vyd., Praha, Státní pedagogické nakladatelství 1989	
Doporučená literatura: BAREŠ, Ladislav – VESELÝ, Rudolf – GOMBÁR, Eduard: <i>Dějiny Egypta</i> , Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2009, ISBN 978-80-7106-971-3 BARKER, Graeme – RASMUSEN, Tom: <i>Etruskové</i> , Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2005, ISBN 80-7106-351-7 BARTONĚK, Antonín: <i>Zlaté Mykény</i> , Praha, Panorama 1983 BOUZEK, Jan – ONDŘEJOVÁ, Iva: <i>Periklovo Řecko</i> , Praha, Mladá fronta 1989, ISBN 80-204-0083-4 BURIAN, Jan: <i>Římské impérium: vrchol a proměny antické civilizace</i> , 2. dopl. vyd., Praha, NS Svoboda 1997, ISBN 80-205-0536-9 BURIAN, Jan: <i>Řím: Světla a stíny antického velkoměsta</i> , Praha, Svoboda 1970 CANFORA, Luciano: <i>Gaius Iulius Caesar. Demokratický diktátor</i> , Praha, Vyšehrad 2007, ISBN 978-80-7021-901-0 CARTLEDGE, Paul: <i>Alexandr Veliký: historik lovcem nové minulosti</i> , Praha, Academia 2007, ISBN 978-80-200-1432-0 CLAUSS, Manfred: <i>Konstantin Veliký. Římský císař mezi pohanstvím a křesťanstvím</i> , Praha, Vyšehrad 2005, ISBN 80-7021-734-0	

DOBIÁŠ, Josef: *Dějepisectví starověké*, Praha, Historický klub 1948
DROBERJAR, Eduard: *Příběh o Marobudovi a jeho říši*, Praha, Set out 2000, ISBN 80-86277-10-0
ECK, Werner: *Augustus a jeho doba*, Praha, Vyšehrad 2004, ISBN 80-7021-688-3
GEIß, Heinz: *Starověký Knóssos*, Praha, Vyšehrad 1985
GRANT, Michael: *Římští císařové. Životopisy vládců císařského Říma v letech 31. př. Kr. – 476 po Kr.*, 3. vyd., Praha, BB/art 2010, ISBN 978-80-7381-771-8
GRANT, Michael: *Klasické Řecko*, 3. vyd., Praha, BB/art 2010, ISBN 978-80-7381-789-3
GRANT, Michael: *Dějiny antického Říma*, 3. vyd., Praha, BB/art 2010, ISBN 978-80-7381-769-5
HOŠEK, Ladislav – MAREK, Václav: *Řím Marka Aurelia*, Praha, Mladá fronta 1990, ISBN 80-204-0083-4
KELLER, Werner: *Etruskové*, 2. vyd., Praha, Orbis 1975
LEICKOVÁ, Gwendolyn: *Mezopotámie. Počátky měst*, Praha, BB/art 2005, ISBN 80-7341-555-0
OLIVA, Pavel: *Řecko mezi Makedonií a Římem*, Praha, Academia 1995, ISBN 80-200-0435-1
OLIVA, Pavel: *Kolébka demokracie. Dějiny a kultura klasického Řecka 5.–4. stol. př. n. l.*, Praha, Arista 2000, ISBN 80-86410-04-8.
OLIVA, Pavel: *Svět helénismu*, Praha, Arista 2001, ISBN 80-86328-02-3
OLIVA, Pavel: *Démóstenes*, Praha, Arista 2007, ISBN 978-80-86410-54-8
RICHTER, Stanislav: *Kartágo. Po stopách Punů, Římanů a Vandalů*, 2. vyd., Praha, Melantrich 1998, ISBN 80-7023-277-3
REEVES, Nicholas: *Achnaton. Falešný egyptský prorok*, Praha-Litomyšl, Paseka 2003, ISBN 80-7185-630-4
VACHALA, Břetislav: *Starí Egypťané*, Praha, Libri 2010, ISBN 978-80-7277-472-2
WATTERSON, Barbara: *Egypťané*, Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2005, ISBN 80-7106-774-1
WOLTERS, Reinhard: *Římané v Germánii*, Praha, Vyšehrad 2002, ISBN 80-7021-539-9

Studijní pomůcky:

<http://elearning.fp.tul.cz//index.php>

Informace ke kombinované nebo distanční formě

Rozsah konzultací (soustředění)	9	hodin
--	---	--------------

Informace o způsobu kontaktu s vyučujícím

Poměr přímé výuky a samostudia odpovídá charakteru studijního předmětu a použitým výukovým metodám. V kombinované formě studia představuje přímá výuka formou blokových přednášek/cvičení/seminářů přibližně 21 % výuky v prezenční formě studia, v nekontaktní části samostudia lze využít individuální elektronické konzultace (zejména e-mail, Skype apod.) a elektronické opory.

Pro předmět je připravena e-learningová studijní opora, která je dostupná na <http://elearning.fp.tul.cz//index.php>.